

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre ..... 16 kor.
 Negyedévre ..... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 15.

Megfigyelések.

(Három közlemény.)

Irta: **Veridicus.**

I.

Van nagy öröm a páholyban, a mióta a legutóbbi tanítóválasztáson a szabadkőműves gárda listája jutott diadalra. Büszkén verik a mellüket a testvérek, hogy ime, mennyire hódított már a szabadkőművesség eszméje: az iskolaszékben már ők alkotják a többséget.

Mi is hát lényegében az a szabadkőművesség? Definícióját eddigelé soha nem hallottam; a testvérektől legkevésbé. Kénytelen vagyok tehát azt a meghatározást adni neki, a mire megfigyeléseim eredményeként jutottam. Ez pedig a következő:

A szabadkőművesség nem egyéb, mint internacionális atheistáknak egymás előrelátására alakult érdekszövetkezete. Lehet a cégér más — sőt az mindig más — de a lényeg ez.

Internacionális, mert a haza az ő állítólag felvilágosodottabb nézetük szerint idejét multa, ósdi fogalom. Céljuk a haza szűk korlátain túlterjedő, mindent magába foglaló világállam, republikánus

kormányformával, a legteljesebb politikai és jogegyenlőség alapján. És mert internacionális, az a faj viszi benne a vezérszerepet, melynek nincs hazája; nincs politikai értelemben vett nemzetiségi érzése; nem érzi magát sehol a hazai röghöz kötöttnek; az übi bene, ihi patria elvét vallja magáénak; t. i. a zsidóság. Internacionális érdekszövetkezet ez annyira, hogy például a magyarországi testvéreknek jobban fájt — legalább jobban lármáztak érte — a francia Dreyfus testvér elítéltetése, mint a világosi katasztrófa, avagy a legközelebbi multban a magyarság örökké jogos önállósági, függetlenségi törekvésének letörése.

Atheista ez a szövetkezet. Mert bár nem tudván a végtelenség és örökkévalóság embereit meghaladó fogalmát kifejteni, beszél az örök szellemről, sőt a profán — nem testvéri — körben néha ezt még az Isten névvel is megtiszteli; azonban törekvése minden jeltől kétségtelenül megállapíthatóan oda irányul, hogy a különböző vallásfelekezetek, vallási szertartások eltűnjenek. Ezek helyét bizonyára a szellemnek, az észnek egyetemes, szertartások nélküli tiszteletével kívánná helyettesíteni. Ez a magyarázata annak, hogy még a fajanál fogva internacionális zsidóság köréből is perhorreskálják ezt a szövetkezetet azok, kikben erősebb a vallásukhoz, vallási szertartá-

saikhoz való ragaszkodás, t. i. az orthodoxok.

Érdekszövetkezet. Mert ha arról van szó, hogy testvér áll szemben egy profánnal, — ami alatt azt kell érteni, hogy nem szabadkőműves — akkor lehet az a profán a legjobb, legkiválóbb, a szabadkőműves, mindig a testvérré szavaz, még akkor is, ha annak a profánnak testi-lelki jóbarátja is, ha annak kiválóbb voltáról százszor meg van győződve is. A páholy kiadja az utasítást a testvér támogatására és a testvéreknek ily esetekben csak egy kötelességük van: a feltétlen engedelmesség; a jelölt testvér szekerének tolása. Fegyelmességük e tekintetben is annyira mintaszerű, hogy példát vehetneőlük bármilyen, jobb célokat követő testület.

Láttam a legutóbbi tanítóválasztásnál is. Pályázott a többek között egy olyan tanító, aki a gyermekkorától kezdve együtt nőtt fel, a szó szoros értelmében együtt kinlódta át a nélkülözésekkel teljes tanulói éveket egy időközben testvérré átvedlett iskolaszéki taggal. A közös gondok, nélkülözések, örömök és bánatok egygyé forrasztották lelkeiket oly erősen, hogy talán a testvéri érzés sem lehet erősebb. És eljött a választás; és az időközben pályatestvérré átvedlett gyermekkori jóbarát ellene szavazott barátjának: mert az ellenjelölt pályatestvér volt; mert

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A madárijesztő.

A rendjel mindig tisztelet keltő dolog, akkor is, ha nem fűződik hozzá valamely hőstett, világra szóló találmány, vagy száz kötetnyi remekmű emléke. A munka emberének folyton meg megújuló örömet szerez, a nő keblén pedig a csipkék tömkelegében egy díszszel több, ha valamivel súlyosabb is a többinél. Azután bizonyos esetekben hasznára is válhatik tulajdonosának, mint azt mindjárt látni fogjuk.

Z. asszony diszkrétén viselte egyik nemzeti rendjelünk piros-zöld selyemmel borított gombját, azt, melyet azok, kik nem tudták megszerezni, tulságos zöldnek, azok pedig, kik megkapták, soha sem találnak elég pirosnak.

Hogyan jutott Z. asszony e díszhez, mely hatalmas keblén pompázott?

Ennek oka az, hogy Fontainebleau mellett, a thomery-i völgyben, a Szajna felé húzódó s a napfénynek kettő falak mentén remek szőlőbogyók érnek, melyekből isteni bor lesz. Ez a

bor, ha egyébként összeköttetésekben nincs hiány, nem egy esetben megszerezte már termelőjének a kis arany- vagy ezüstkeresztet.

Am senki sem válhatik híressé, mielőtt megszületett volna. A negyven év pelyhes kis bajusszal árnyalta be Z. asszony ajkait. Altlában az volt, amit a köznép a szép asszony névvel illet. Őt láb és néhány hüvelyk magaságához megfelelő szélesség járult. Járása lassu volt és méltósággal teljes. Mindig jókor indult minden utjára, hogy az utolsó percben ne kelljen hanyatt homlok sietnie.

Nos, a minap Z. asszony vissza igyekezett Fontainebleuba. Kimért léptekkel haladt a gare de Lyon felé, másodosztályu jegyet váltott és nyugodtan beleült egy egészen üres szakaszba. A középső ülést foglalta el, azt, mely két kar nyugtató közt a legnagyobb helyet biztosította. Azután nyugodtan, a nagy uttól még kissé zihálva várt, mert a vonat csak jó félóra mulva volt indulandó.

Rövid idő mulva az egész pályaudvart katonaság özönlötte el. Z. asszony szakaszát, csak úgy, mint a többi elárasztották a legények. Kettő, négy, nyolc szállt be a szakaszba, jött a

kilencedik s utána a tizedik akart belépni, ám a kilencedik így szólt:

— Lassan, öregem! Nem lehet. Egy kövér hölgy van itt.

A másik feleselni kezdett:
 — Gondolod, hogy megtelt a kocsi? Még egy helynek kell lenni. Legföllebb kiteszük öreganyánkat!

Egyszerű megoldás valóban!
 Elképzelhető, hogy ez eshetőség nem nyerte meg Z. asszony tetszését. Nyugodtan ült és meg sem moccant.

A kilencedik és a tizedik betolakodott. Azután valamennyien Z. asszonyt nézték. Csakhamar hangos megjegyzések hallatszottak:

— Humbert asszony!
 — A száz kilós hölgy.

Z. asszony nem volt ellensége a szeretetre méltó évődésnek. Ujságja mögé megvonulva, melyet látszólag olvasott, mosolyogni kezdett.

Am a katonák urak vérszemét kaptak és igyekeztek minél kellemetlenebbé lenni. Lábaikat keresztbe rakták, nyújtózkodtak és mosdatlan beszédekbe kezdtek.

Egy pillanatig Z. asszony arra gondolt,

A mai naptól kezdve! PFAFF-nál
Valódi Panama kalapok 6 frt. 50 és 10 frt.

az erre való szavazást az érdekszővetkezet úgy diktálja.

Ez az erős fejelem, ez az egymást előretolás bizonyára abban az eximában leli magyarazatát, hogy: hodei mibi, cras tih. — Logikusan más magyarazatot erre találni különben lehetetlen volna. Keresni feltétlenül nem érdemes.

Politikai hírek.

Aehrenthal és Tittoni. A Tittoni villában este 8 órakor családi ebéd volt, amelyen Aehrenthal báró külügyminiszter, Gagern báró, Lukow gróf és Bollati kabinetfőnök is részt vettek. Az ebéd után a vendégek tovább is a család körében maradtak. Étkezés közben egy zenekar játszott, holnap a miniszterek néhány ipari vállalatot fognak megtekinteni.

Miniszterek nyaralása. *Wekerle* Sándor miniszterelnök amint Bécsből megérkezett Dánosra utazott, honnét kedden reggel érkezik vissza a fővárosba, hogy elnököljön az ezen a napon tartandó miniszteri tanácskozáson. *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter több heti tartózkodásra Herkules-füldőre utazott.

Horvátok a magyar nyelv ellen. *Medekovics*, a horvát parlamentgyűlés elnöke beszámolót tartott *Pleskiben*. Beszédében különösen hangsúlyozta a horvát-szerb egyetértés fontosságát, amely erőt ad a magyarok jogtalan támadásának visszaverésére. A horvátországi gyűlés feloszlata alkalmat fog adni a *nemzetnek* (?) hogy önmaga döntsön sorsa felett. — Utána *Popovics*, majd *Supilo* beszéltek. Az utóbbi különösen kikelt a magyar kormány jogtalan eljárása ellen, hogy törvénytelen uton oktroálja a magyar nyelvet. Ezzel szemben nekik minden törekvésük az leend, hogy a magyar nyelv horvát területről kiszoríttassék

S ha a magyar-horvát kérdés az ő kivánalmaknak megfelelően nem rendeztetik, a küzdelem az ő részükről még az 1848-iknál is elkeseredettebb leend.

Egy püspök bojkottálása. A horvát-szerb párt kimondta *Drahobecsky* püspök ellen a bojkottot, mint az ő ügyök ellenségére s ezt falragaszokon hozta a tömeg tudomására, amely felizgatva tüntetett a püspök ellen, ki nek palotáján az ablakokat bevették s már egyebek között tintás üvegeket is hajgáltak a püspök szobájába

Nikolics beszámolója. *Nikolics* volt osztályfőnök tegnap Ogulinba érkezett, hogy elmondja beszámoló beszédét. A pályaudvaron nagyszámu néptömeg jelent meg. A város ünnepi díszet öltött. *Nikolics* tiszteletére este fáklyás menet volt. Tegnap délelőtt szabad ég alatt gyűlés volt. *Nikolics* beszédében többek között azt mondta: Az anyanyelv jogát senki nek sem szabad érinteni. A horvátok a magyaroknak szövetségesei akarnak lenni, nem pedig alattvalói és egyetlen jogukat sem fogják feladni s a harcot méltóságteljesen és alkotmányos formák között kell megvívni.

Véres vasárnap.

— Gyilkosságok, öngyilkosságok, késelések. —

Az erkölcsök nagymérvű meglazulása, különösen alsóbb néposztálynál mind erősebben megnyilatkozik. Naponként véres esetek tanuskodnak arról, hogy mily pusztítást visz véghez a népnél a szesz italok mértéktelen élvezete s az erkölcsi elfajulás. Csekély okokból, egyszerű szóváltásra a legvadabb módon rontanak egymásra s még jó hacsak vér folyik s nem kíván áldozatot az elvakult szenvedély.

Napról-napra véres esetekről kapunk értesítést.

Az elmúlt vasárnap ismét több helyen dolgozott a kés, vasvilla és dorong s az er-

kölcsi sülyedésnek több áldozatáról kaptunk értesítést.

Halálba menekült a büntetés elől.

Nagyszántó írja tudósítónk, hogy *Zetényi* Gyulát, a kisszántói bíró fiát kegyetlen módon összeszurkálták és összeverték.

A véres eset előzményét a vizsgálat kiderítette.

Tegnapelőtt délután *Zetényi* Gyula találkozott a község utcáján *Lovas Gábor* ottani legény cimborájával s felszólította, hogy másnap menjenek együtt bükkönyt kaszálni. *Lovas Gábor* készséggel ráállott az ajánlatra, mire *Zetényi* Gyula elhívta a korcsmába *Lovas Gábor* egy kis itókára.

Utközben találkoztak egy leánnyal, akinek a bíró fia udvarolt, de *Lovas Gábor* is szeretett volna a kegyeibe jutni. *Lovas* enyelegni kezdett a leánnyal s annak vállára tette a kezét. *Zetényi*, a bíró fia féltékenységből rossz szemmel nézte, hogy a szegénysorsu *Lovas* enyeleg a leánnyal s félvállról odaszólt:

— Ne bánisd ezt a leányt; nem neked való!

— A tied? — szólt vissza *Lovas*.

— Igen! Az enyém, semmi jogod hozzá!

— Hát legyen a tied! — válaszolt *Lovas Gábor*. Ezzel otthagya a leányt s folytatták együtt utjokat a korcsmába. Láthatólag bántotta azonban *Zetényi* hiu viselkedése *Lovas Gábor* s mulatozás közben, mikor már a szesz a magasabb régiókba szállott, *Bene Imre* és *Szabó Lajos* barátaival belekötött *Zetényi*be s verekedésre került a dolog. *Zetényi* azonban könnyen végzett a kötekedőkkel. Egy székkel az egész társaságot kiverte a korcsmából s azok hazatávoztak, illetve lesbe állottak. Az uton azonban nem merték megtámadni a szintén hazatávozó *Zetényi*t, aki otthon az istálló mellett egy ágyra tért aludni.

Ezt meglesték *Lovas Gábor* és két társa *Bene Imre* és *Szabó Lajos*. Mikor már hitték, hogy *Zetényi* elaludt, bemásztak az udvarba s

hogy helyét elhagyja és segítséget keres. De azután észbe jutott, hogy helyét nyomban elfoglalják a derék vitézek és ezt a viláért sem akarta. Föltette tehát magában, hogy csendesesen és lehetőleg pirulás nélkül tűrni fog.

Eközben a szomszéd szakaszokból más katonák jöttek a kocsi ajtajához, hogy tanui legyenek a látványosságnak.

— Hát csak nem akar mozdulni a polgárnő?

— De nem ám, öregem!

— Hm! Nem esoda. Egy akkora darab nem gurul egykönnyen.

— Már most mit tegyünk?

— Tudjátok mit? Énekeljétek neki.

— Mondasz valamit!

— Énekeljétek el neki »A kapitány felesége«-t!

— A »Vidangeur felesége«-t!

— A »Mamzelle Lise«-t!

— Az »Akasztott leány«-t!

Z. asszony megijedt. Szemrehányó tekintettel körültekintett üldözőin, azután sápadtan így szólt:

— Szomorú dolog, hogy francia katonák így viselkednek egy nővel szemben!

Am ez előkelő kijelentésnek nem volt meg a várt hatása. Hangos röhög támadt és kórusban kiáltozni kezdtek:

— Emeljük vállainkra a honleányt!

— Éljen a hadsereg!

Z. asszony azon a ponton volt, hogy feladja a küzdelmet és elhagyja a kocsi. Am e percben felhangzott kívül a kiáltás:

— Beszállni! Beszállni!

Az ajtókat becsapták, rövid fütty hallatszott és a vonat megindult.

Egy pillanatilag csend támadt.

Azután az egyik fickó elővett egy kicsiny rossz szagu pipát és kijelentette:

— Most pipázni fogunk!

Z. asszony tiltakozott:

— Tudom az önök ezredének a számát.

A fickó csendes mosollyal megtömté a pipáját. Egyéb pipák is előkerültek a zsebekből.

— Szavamra mondom, hogy mihelyt egyikük rágyujt, meghuzom a vészféket!

S hogy nagyobb sulyt adjon szavainak, kinyújtotta karját a fogantyu felé, mely fölött ott állt a felirat: Nel caso di pericolo.

A heves taglejtéstől szétnyílt a boleroja s mellén egy másodpercre láthatóvá vált a zöld selyemmel bevont, pirossal szegélyezett gomb.

A hatás megsemmisítő volt.

A legközelebb álló katona elsápadt s félhangon, de úgy, hogy valamennyien meghallhatták, odaszúgta szomszédjának:

— Katonai érdemrendje van, öregem!

Már most mit tegyünk? . . .

A megszólított, aki kissé lassu észjárásu volt, ugyanily tompított hangon felelt:

— A katonai érdemrend-e az, vagy a becsületrend keresztje?

— Ej, haj! Mindenképen jól jártunk!

A bolero bezárult s ismét elfődté a jelvényt. A katonák nyugtalan tekintete, mellyel egymást nézték, azt látszott kérdezni:

— Mit tegyünk most?

Szemük előtt egy homályos látomány körvonalai kezdtek kibontakozni.

Egy dombon, melyet feldult az ellenséges ágyugolyó, egy sor ezred állott és álta egy porosz hadosztály rohamát. A tisz, aki a lobogót tartotta, elesett; egy ellenséges golyó szétépte mellét. Egy másik odarohant, hogy felkapja a szent jelvényt, de ezt már utközben elérte sorsa. Ugyanigy járt a harmadik. Ekkor odarohant az ezred markotányosnöje, felkapta a lobogót s a golyózapor közepette magasra emelte.

Kürtszó. Apotheozis.

A színhely megváltozik. A kaszárnya udvara. A zászlóaljok egymáshoz sorakozva állnak, teljes díszben. Felhangzik a vezényszó: tisztelegj! Dobpergés. A zene megszólal, a zászlót meghajják. Az ezredes elvonul a csapat előtt, jobbján, szintén lovon, mellén a kitüntetés jelvényével a markotányosné halad S a menet végén, szuronyok közt, meghasított ruhával, hajadontöt tiz szerencsétlen fickó halad . . . ők . . . valamennyien érettek a börtönre és kurtavasra.

A katonák homlokán verejték gyöngyözőtt.

Percy-Ceinture-től Fontainebleauig Z. asszony utitársai halotti némaságban ültek.

Mikor a vonat megállt, tiszteletteljesen utat nyitottak. Z. asszony ügyet sem vetett rájuk s nevetve egy rája várakozó békés polgár karjaiba sietett.

Jacques Madeleine.

vasvillával, késsel és doronggal megtámadták, összeszurkálták és összeverték. A szegény fiatal embert úgy találták meg vérben, iszonyu sebekkel. *Spitzer* körorvos ápolja, de aligha marad életben.

A rémes esetnek csakhamar híre ment a faluban s jelentést tettek a csendőrségnél.

Lovas Gábor amint hírt vette, hogy Zetényi meg fog halni sérüléseiben, nagyon megijedt s a büntetéstől való félelmében a lakása padlásán felakasztotta magát. A másik két testet elfogták.

18 késszurással megölte.

A hegyek között fekvő *Bogdán-Szovárhégyről* szintén véres esetet jelentenek. *Balás Tógyer* ottani lakost ifj. Percze Mihály falubelije megtámadta s 18 késszurással megölte. A vakmerő gyilkos véres tette után megszökött s valószínűleg az erdőben bujdokol. A margitai járásbíróóság kiküldöttje a helyszínén megindította a vizsgálatot. Az agyonszurt ember holttestét a hullaházba szállították, ahol felboncolták. Mivel a tettes még nem került kézre, nem tudják mi indította Percze Mihályt a gyilkosságra.

Halál egy liter pálinkáért.

Bukorvág biharmegyei községben nagy mulatozás volt a birónál; fogyott az árendás házi készítésű pálinkája liter számra.

Ivasközben Bukorán Flóra fogadást ajánlott, hogy bajtársa megiszik egy liter pálinkát. Kópil Juon vállalta a fogadást. De mikor látta, hogy Bukorán Flóra torkán az utolsó korty pálinka is lement a literes üvegből, éktelen düh fogta el. Most már megkell fizetnie az emberirtó árát. Leteperte Bukoránt a földre s addig fojtogatta, míg abból elszállt a lélek. A jelen voltak már mind erősen ittas állapotban lévén, tréfának vette a dulakodást s csak akkor ijedtek meg, mikor az élettelen testet látták.

A népgyűlés után.

A nagyváradai szocialisták vasárnapi felvonulásán és népgyűlésén a Rhédey-kertben *Kis Sándor* favágó a kedves élete párjával szintén résztvett. A népgyűlés előtti és utáni időt *Kiss Sándor* az italozásra szánta s ennek meg is lett elég korán az eredménye. A felesége hívta haza, amin a berugott ember olyan dühbe jött, hogy a feleségét megszurkálta. Az asszony vérző mellel jött be a városba s a Szent László-téren panaszkodott a járőreklőknek. Sérülései nem életveszélyesek.

Merénylet a köztársasági elnök ellen.

A tegnapi francia nemzeti ünnepen Párisban a szemle után, a köztársasági elnök ellen merényletet követtek el. Mikor az elnök fogata az Avenue Marignyba befordult, egyszerre lövés dördült el, majd utána egy második s a merénylő 3-ik lövést is akart tenni, de akkor már a rendőrök kicsavarták kezéből a revolvért.

A lövések egyike sem találta az elnököt és mást sem. A merénylőt a rendőrség választani kezdte, de az semmire sem választott, hanem azt mondotta, hogy csak a vizsgálóbíró előtt fog vallani, mert nagyon fontos leplezéseket fog tenni, amely csak őt és a kormányt érdekli. A merénylőt tegnap délután

átkísérték a vizsgálóbíróhoz, ki azt kérdezte tőle:

— Rálőtt Ön a köztársaság elnökére?

— Igen, felelte a merénylő.

— Megakarta őt ölni?

— Nem akartam megölni, felelte.

— Hát mi volt tettének oka?

— Aljas embereknek vagyok áldozata és magamra akartam vonni a közfigyelmet. Minden további kérdésre csak a védő jelenlétében fogok felelni.

Megállapították, hogy a merénylőt *Leon Marie Maille*-nek hívják, ki matróz volt. Valószínű, hogy elmebajos, ki üldözési korszakban szenved. Revolvere senkit sem sebesített meg, mert a fák koronájának irányába lőtt.

Megszökött rab.

Tegnap délben, tehát akkor mikor tulajdonképpen legtorgalmasabb az utca, megszökött egy rab az ügyészségi épületből, s dacára annak, hogy a szökést pár perc múlva észrevették, még ez ideig nem sikerült elfogni a szökevényt.

A szökésről tudósításunk a következő.

Szerző Sándor asztalossegéd bihardiószegi illetőségű munkás három évvel ezelőtt a Rimanóczy-féle butorgyárban dolgozott mint segéd. Munkájával azonban nem voltak megelégedve. Részeseg kicsapongó természetű ember volt. A Rimanóczy gyárból rossz munkája miatt el kellett mennie. A segéd ezután valóságos vezére lett a tolvajoknak s betörő bandáknak, míg rajta nem vesztette.

A betöréseket leginkább *Székelyhid* környékén követte el, hol el is fogták. Itt ugyanis egy üzletet tört fel, azonban rajta érték s az igazságszolgáltatás keze alá került.

A nagyváradai törvényszék 3 évi börtönrre ítélte el Szerzőt. E büntetésből másfél évet ki is töltött, mely idő alatt, mint asztalos segéd az asztalos munkák mellé volt beosztva.

Az ügyészségi épületnek Nagy-Sándor-utca felőli részében a fogházbélrói irodával van egy vonalban az asztalos műhely. Ez a rész egy tágas terem, mely két szobából áll s nincs le boltozva. Itt dolgozott Szerző harmadmagával tegnap, vasárnap délelőtt. A három rabra *Bagi* Sándor börtönőr ügyelt fel.

Déli 12 órakor *Baginek* felesége ebédet hozott. A rabok ez alatt még ugyan dolgoztak, de az előbbi szobából át jöttek a másikba. Rövid idő múlva *Bagi* a három társát visszahagyva át ment az előbbi szobába s ott a feldolgozás alatt lévő fák tetején az épület boltozatlan részébe a tető alá ért, honnan át kuszott a fogházbélrói iroda padlására. Ezen padlásán ruhák vannak. Itt Szerző a szürke rab ruhát levette s egy fekete polgári öltözetet öltött fel, a cipőt azonban visszahagyta, meztelán menekült.

Minekutána az öltözködéssel készen lett, a tetőzetben 8 cserepet kivert s a műhelyből magával hozott kicsi kézi fűrészt segítségével a cserepek helyén maradt léceket átfűrészeltte, mi által egy olyan nyílás támadt, melyen keresztül kényelmesen kifizett egy ember.

Egy kötelel erősített egy szurufához s azután a vágott tető nyíláson kibujva a falon Nagy Sándor-utca felé kuszott le.

A szabadba jutva Szerző a Városliget felé futott s nyoma veszett. A szökést többen látták, azonban nem akadályozták meg.

E közből *Bagi* is elvégezte az ebédet s

felesége az edényekkel elakart távozni. — Az asszony mikor az utcára ért, a falon lecsüngve látta a kötelel, amelyen Szerző megszökött, minden sejtés nélkül mondta a férjének:

— Nézd, minek lóg itt ez a kötél?

Bagi azonnal tisztában volt a helyzettel. Jelentést tett a királyi ügyésznek, aki nyomban kiadta minden börtönőrnek, akik Szerzőt ismerték, hogy keressék.

A börtönőrök közül tizen elindultak a város területén keresni a szökevényt, azonban az est beálltáig nem tudták feltalálni.

Dr. Virágh Béla az összes csendőröknek távirati megkeresést küldött, hogy keressék Szerzőt.

Tegnap délelőtt sürgöny érkezett Fugyivásárhelyről az ügyészséghez, melyben tudatja az ottani csendőrség, hogy egy gyanus kinézésű embert letartóztatott, kéri a további intézkedések megtételét. Az ügyészség elrendelte a letartóztatott egyén Nagyváradra való hozatalát. Ez az ember még nem érkezett Nagyváradra, azonban valószínű, hogy ez nem azonos Szerzővel, mert annak ruházata annyira hiányos, hogy még fehérműtje sincs.

A rendőrség nyomozása sem vezetett eredményre. A szökevény személyleírása a következő: Szerző Sándor 37 éves, református, 173 centiméter magas, zömök termetű, hosszukás arcu, haja, szemöldöke gesztenye színű, orra rendes.

Szerzőnek valószínű, hogy büntársai is vannak s azért sikerült is a szökés.

Véres harc a nemzetköziek és a keresztény szocialisták között.

Valóságos csata volt Budapesten vasárnap délután a szociáldemokraták és keresztényszocialista munkások között. A verekedés, amely a Józsefváros egyik vendéglőjének kerthelyiségében volt, dühös elkeseredés és terjedelem dolgában fölülmulta az ő szes eddigieket. Ezután is a szociáldemokraták voltak okai az összetűzésnek. Mintegy kétszázan megjelentek a keresztényszocialisták gyűlésén azzal az elhatározással, hogy a szónokot nem engedik beszélni.

Közvetlenül a gyűlés megnyitása után hatalmas követ röpitettek az elnök felé. A követ ugyan szerencsére nem érte az elnököt, de a dobás nyomában kitört a nyílt összeütközés az óriási udvar hátsó részében egy csoportban tartózkodó szociáldemokraták és a felháborodott keresztényszocialisták között. Az első hangosabb szóváltásra a hatóság képviselője nyomban feloszlatta a gyűlést s intézkedett, hogy a nagy apparatussal kivonult rendőrség érvényt szerezzen a feloszlató parancsnak. A rendőrök kivont karddal nyomultak a kerthelyiségbe, ahol akkor már javában folyt a verekedés. Botokkal, vasdorongokkal ütötték egymást, revolverlövés-k dördültek el s jajgatás, kiabálás sikoltozás hangzott minden oldalról.

A rendőrök megjelenésekor a verekedők egy része az ablakon és a kerítésen át elmenekült, egy nagy tömeg azonban ellentállott. Ezeket óriási erőfeszítés árán kikardlapozták a vendéglőből az utcára, ahol lovasrendőrök szórták széjjel a csakhamar újra összeverődött tömeget.

Egy óra hosszat tartott a harc, amelynek számos sebesülte van. A sebesültek azonban mind a saját lábukon távoztak el a harc szin-

helyéről, mert féltek, hogy a rendőrség kezére kerülnek. Összesen két letartóztatás történt.

A verekedés után a térre torkolló utcákat egy-egy lovasrendőr állta el s ezek csak a keresztényszociálisták fehér kereszt-jelvényével ellátott munkásokat eresztették vissza a térre és pedig azért, hogy elejét vegyék az újabb összeütközéseknek. Mintegy háromszáz keresztényszociálista munkás vissza is jött és a rendőrök sorfala között bevonult a vendéglő udvarára, ahol sokáig izgatottan tárgyalták az eseményeket. Később, mivel a rendőrség nagyobb fele elvonult, nem érezték magukat biztonságban a vendéglőben s *Apsay* János felszólítására négyes sorokban a rendőrség fedezete alatt átvonultak az utca tulsó oldalán lévő »Budapesti Kereszténymunkás Egyesület« helyiségeibe. Ott *Hasler* István hírlapíró buzditó beszédet intézett a munkásokhoz s felszólította őket, hogy a jövőben is tartsanak ki hiven a keresztényszociálisták magasztos eszméi mellett s ne engedjék magukat a szociáldemokraták durva, garázda magaviseletétől terrorizálni. A munkások megéljeneztek vezérüket, elénekelték a Szózatot, aztán egyenként eltávoztak az egyesület házából.

A rendőrség eközben kinyomozta a munkást, aki az udvaron történt tumultusok idején revolverből háromszor a rendőrökre lőtt.

A tettest, akit *Lukácsi* Antalnak hívnak s a józsefvárosi gázgyár munkása, összekötötték és 12 lovasrendőr fedezete alatt bevitték a VIII. kerületi rendőrkapitányságra, ahol letartóztatták.

Az általános verekedésben súlyosan megsérültek *Händler* Pál és *Molnár* Ernő munkások, akiket a dologházi kórházba és *Balogh* III. rendőr, akit a rendőrkórházba szállítottak a mentők.

Miért szagos a Pecze vize?

3 százalékos bakteriummal van fertőzve.

A nap mind nap után megismétlődő panaszok a Pecze ellen talán most már megfogják hozni kellő eredményüket.

Még a tavasszal több panaszt adtak be a Pecze és Búdósárok környéken lakók a rendőrséghez, hogy intézkedjék miszerint a bacillusoktól fertőzött két patak dezinficiálva legyen, mert már lehetetlenség tovább tűrni azt a büzt, amit azoknak káros kigőzölgése okoz.

A város elrendelte a vizsgálat megindítását annak felderítésére, hogy tényleg mi okozza a két viznek kellemetlen szagát. Mert például a Pecze eredeténél a Fél ix fűrdőben nincs szaga a viznek, s a város belterületén már elviselhetetlenül éles émelyítő szagot áraszt.

Helyszíni szemle tartását rúzte ki a főkapitány a két panaszolt helyre. A szemlére meglett hiva Budapestről az országos vegykísérleti, halélettani s szennyviz-megfigyelő hivatal is, mely képviseltette is magát az előlejárás tartott helyszíni szemlén. A szemle alkalmával nem nyilatkozott a kiküldött, hanem vizet vett a Peczeből s azt magával vitte Budapestre, honnan tegnap érkezett le a hivatalos vélemény, mely nem remélt dolgokról tesz jelentést.

A vélemény szerint, mely a vegyészeti osztály alapvizsgálata alapján lett meghozva, a Pecze vize elsőrendű víz, melynek csatornázása csak káros volna a városra. E víz sokkal egészségesebb, mint a Körözs vize, tisztább is mint ez, azonban csak a város területén kívül

mert a városban bent a Léderer és Kálmán féle szeszgyár bacillusokkal telített moslékot bocsájt a vízbe s ez a kis folyót, mely különben csak előnyére lenne a városnak, megfertőzi. A jelentés szerint a víz jelenleg a három százalékos bacillusokkal van megfertőzve, melyeket csak úgy lehet dezinficiálni, ha a jelzett gyárnak rendeletileg meg lesz tiltva, hogy a gyár szennyvizét a Pecébe bocsássa.

A vélemény egyszersmind javasolja azt is, hogy a Pecét ne csatornázzák, mert ez igen nagy kárára volna a városnak. Valószínű, hogy a vélemény alapján nem lesz kivézetve a város területéből a Pece, mert a Léderer és Kálmán féle gyártól bármikor megvonhatja a város a vízhasználati jogot, mert ez csak ideiglenesen van megadva a gyárnak. A vélemény az a része, hogy leginkább ez a gyár fertőzi meg a vizet, magyarázatot talál abban, hogy a gyárban 1000 szarvasmarhát tartanak állandóan s ennek valamint a fel nem használható más anyagnak szennyvize a Pecébe folyt ezideig.

A szemle eredménye után most már elvárja a közönség, hogy a Pecére több gondot fordítsen a város s felügyelettel legyen állandóan, nehogy azt megfertőzzék.

Az ugynevezett Búdósárok, mely egyik veszedelme Katonavárosnak, teljesen eltüntetendő a városrészből. A vélemény javasolja ennek az ároknak betöltését.

A véleményre most fogja meghozni intézkedését a főkapitány. Minden esetre a szennyviz-levezetés megtiltása nagy veszteség lesz a gyárakra, azonban ez közérdekből nem jöhet számításba. A szennyvizeket ha a gyárak dezinficiáló műtétek által minden kártékony anyagtól meg fogják tisztítani, úgy még azoknak a Pecébe való levezetése is megengedhető, ellenkező esetben azonban nem.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** Dr. *Miskolczy* Ferenc alispán ma kezdi meg 6 hétre terjedő szabadságát. Az alispán Balatonfüreden fogja tölteni szabadságidejét s ezalatt dr. *Wallner* Odón megyei főügyész fogja vezetni a megye ügyeit. *Végh* Odón pénzügyminiszteri titkár Budapestről Nagyváradra érkezett s szabadságát az itteni szülőjében tölti. — *Belányi* Imre, a városi villamostelep igazgatója hoinap, szerdán kezdi meg 14 napra terjedő szabadságát. — *Bertsey* György, a nagyváradai ipar-terület elnöke pár heti tartózkodásra Reichenhalla utazott. — *Wollin* Alajos, a magyarországi Kapucinusrend főnöke a vasárnap esti gyorsvonattal Nagyváradra érkezett az itteni rendház ügyeinek megvizsgálására.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága, mint már irtuk, ma, kedden, július 16-án délelőtt rendkívüli közgyűlést tart. Erre nézve a polgármester a következő meghívót bocsátotta ki a város tyákhöz:

A város által felveendő 300.000 koronás függő kölcsönre vonatkozó tanácsi előterjesztés tárgyalása végett főispán ur ő méltósága a f. évi július hó 16-ik (kedd) napjának d. e. 11 órájára rendkívüli közgyűlés összehívását rendelte el. Felkérem ennél fogva bizottsági tag urat, hogy ezen a közgyűlésen megjelenni sziveskedjék. Nagyvárad, 1907. évi július hó 14-én. *Rimler* Károly polgármester.

* **Lemondott körjegyző.** *Toperczer* Gyula bogdániszóvárhegyi körjegyző tegnap beadta lemondását. A főszolgabíró a lemondást elfogadta s ily irányú véleménye kapcsán is terjesztette be az ügyet az alispáni hivatalhoz.

* **Tenke község ünnepe.** Lélekemelő szép ünnepély folyt le Tenkén vasárnap délelőtt. A járásbíró új épületét szentelte fel dr. *Lestyán* Endre theológiai tanár, ki a távollévő *Lindenmayer* Károly tb. kanonok, esperesplebánost helyettesíté. Az egyházi szertartás megkezdése előtt dr. *Toperczer* Sándor kir. járásbíró hálás szavakban emlékezett meg apostoli királyunkról és kormányáról. Kérte a Mindenhatót, hogy miként a nap ragyogó fénye és melege eloszlatja a föld ridegségét, úgy engedje a Mindenható, hogy e bíróság épületéből is az igazság fénye terjedjen. Felkéri dr. *Lestyán* Endre helyettes lelkészt hogy áldja meg az épületet, mely mindenkor az igazság osztója leend. Az egyházi szertartást *Róz* Lajos kántortanítónak ez alkalomra irt éneke nyitotta meg:

Világ Ura, örök Biró tekints le népedre itt!
Mely könyörgő szívvél Hozzád nyújtja esdekéseit:
Az igazság e házában a birói kar szívével
Vezesd, hogy kik igazságot keresnek, itt fölleljék.

Az igazságot mérik itt igazságnak Istene!
Bölcseséged Lelke legyen a birák vezetője.
Legyen e ház az erőny, jog és igazság bástyája
Légy védője, légy vezére igazság örök Atyja!

Azon szerencsétleneknek, akik a bűn útjára Tévedtek, s itt sújtja őket az igazságnak karja.
Oh add az erősség Lelkét, hogy megjavulhassanak,
S Téged az örök házában velünk együtt áldjanak!

Az ének elhangzása után a szertartást végző lelkész az előirt imával felszentelte az egész helyiséget. Különösen megható volt s az egybegyűlt díszes közönségnek könnyeket csalt szemébe a megtévelyedettek lakóháza, a börtönök fölszentelése. Ez egész ünnepély magasztossága mély benyomást tett vallás, nemzetiség és társadalmi különbség nélkül a jelen voltakra, kik igen sokáig fognak erre visszaemlékezni.

* **Asztalos ipartelep az őssi-i-téren.** *Tarsoly* Ferenc asztalos és *Széles* Lajos timár iparosok egy nagyobbszabású asztalos ipartelepét szándékoznak felállítani s erre alkalmas területet kértek Nagyvárad városától az őssi-i-téren. A városi mérnöki hivatal megfelelő összegért a kért terület átengedését javasolja, nem csak azért, mert az őssi-i-tér jelöltetett ki gyártelepekül, hanem azért is, mert az ilyen faipari telepek a város belterületén, a lakóházak között igen tűzveszélyesek s az egész környéket állandó veszedelemben tartják.

* **A tanítók választása a közigazgatási bizottság előtt.** A nagyváradai iskolaszék legutóbbi tanító és tanítónői választása tudvalevőleg nagy megütközést keltett nemcsak az érdekeltek, de a közönség körében is. A választás ellen nemcsak két érdekelt: özv. *Kráger* Viktorné, aki már öt év óta működik mint kisegítő tanítónő a községi iskolánál s *Lestyán* Béla, akit a választásból fiatal kora miatt kizártak, hanem *Dús* László városi főügyész is hivatalból felebbezett. A felebbezéseket Nagyvárad város közigazgatási bizottsága csütörtökön, július hó 18-án délután 3 órakor tartandó rendkívüli ülésén tárgyalja.

* **A tisztviselők hitelviszonyainak rendezése.** Mult év augusztus hó 20-án alapították meg a köz- és magántisztviselők az Országos Tisztviselő Szövetséget, mely ma leg-erősebb közös érdekképviselő. Nevezett szövetség alapszabályszerű kötelezettségéhez hiven gyakorlatilag igyekszik megvalósítani a tisztviselők hitelviszonyainak megjavítását, s alakulása óta lelkes buzgalommal dolgozik az első tisztviselői hitelintézet megvalósításán. Ezen dícsé-

retes törekvését siker is koronázta. A szövetség, melynek Bátor Bánffy Dezső, az ügyvezető elnöke, f. évi április hó 21-én tartott közgyűlésén kimondotta az Országos tisztviselői Szövetség Takarékpénztára megalakítását, s ezen határozatot most valóra váltotta. A szövetség erkölcsi támogatása mellett, a tisztviselőtársadalom színe javának közreműködése mellett alakulóban van az Országos Tisztviselő Szövetség Takarékpénztára részv. társ. 2.000.000 korona alaptőkével. A részvények névértéke 20 korona, melyekre az aláíráskor 10 korona fizetendő be. A névérték azért lett ilyen csekély összegben megállapítva, hogy a legkisebb járadalmazású tisztviselő is jegyezhesse és részese lehessen az első tisztviselői hitelintézetnek. A befizetések a Magyar pénzügyintézetek központi hitelbankjánál teljesítendő (Budapest, V. Báthory-u. 4.) Megjegyezzük, hogy a megalakítandó pénztár semmiféle összeköttetésben nem áll a volt budapesti gyűjtőpénztár és bankkal, a mely most alakult át Tisztviselői Takarékpénztár r.-t. cég intézeté. Közlebbi adatokat készséggel közöl, valamint aláírási leveket küld az Országos Tisztviselő Szövetség, Budapest (IX. Lónyay-u. 11).

* **Munkásmozgalmak.** Tegnap két főszolgabíró tett jelentést az alispánhoz a munkásmozgalmak állására vonatkozólag. Az egyik jelentést az érmihályfalvai főszolgabíró teszi, mely szerint Szóke Sándor gálospetri birtokos aratói közül 8 munkás megszökött. A szerződésesszög munkások visszavezetése iránt a főszolgabíró megtette a kellő lépéseket. A másik jelentést a cséffai főszolgabíró tette, e szerint a jelentés szerint a lapunkban is említett nyárszegi sztrájk megszűnéséről tesz hivatalos jelentést a főszolgabíró.

* **Az iparos ifjak műkedvelői előadása.** A nagyváradai ipartestületi ifjúság önképzőkörre minden évben rendez műkedvelői színelőadásokat. Ez évben Szigligeti Ede egyik legjobb népszínművét a »Csikóst« adják elő augusztus 31-én és szeptember 1-én. A két előadásra kerik a városi tanácstól a Szigligeti színházat, világitással, diszletekkel.

* **A korosmák vasárnapi bezárása.** A földművelő falusi nép az egész hetet a mezőn tölti nehéz, verejtékes munkával s nagyon is ráférne a vasárnapi pihenő. Kevés dicséretes kivétellel azonban a legtöbben a pihenésre szentelt vasárnapot a korosmában dorobézolással töltik s igen sokszor véres események teszik változatosabbá az italozást. Elismeréssel kell fogadnunk azt a törekvést, hogy egyik-másik község előjárósága olyan határozatot hoz, a mely szerint vasárnapokon a korosmák zárva legyenek. Legujabban Biharnagybajom és Poklostelek községek képviselőtestületei határozták el, hogy vasárnaponként a korosmákat be kell zárni. Természetesen van ezért nagy jajgatás az árendások között, mert attól félnek, hogy így a nyakukon marad az általuk készített kőre és szeszből kotyvasztott pálinka. Sorra megfélembrezik a képviselőtestületek határozatát. Majd elvállik, hogyan gondolkozik ezen nagyon fontos kérdésben a pénzügyi kormány.

* **Meghosszabbított hivatalos órák a megyén.** Biharvármegye közigazgatási osztályánál tegnap Ujházy Antal irodaigazgató meghosszabbította a hivatalos órákat a kezelőszemélyzet részére. A meghosszabbításnak az az oka, hogy a folyóúgyek annyira felhalmazódtak, miszerint annak elintézése nem történhetik meg a rendes munkaidő alatt.

* **Tűzek a megyében.** Margitai tudósítónk telefonálja, hogy a járás területén tegnap két községben is felütötte fejét a vöröskakas. Az egyik tüzeset Hőke községben történt s ott Fülöp Lászlónak lakóházát, valamint istállóját teljesen elhamvasztotta. A kár meg-

térül, mert az elégett épületek biztosítva voltak. A másik tüzeset Lúki községben történt, hol Márton Mihály háza gyulladt ki ismeretlen okok miatt. A tűz a lakóházat hamvasztotta el. A lakosság önteláldozó munkájának tulajdonítható, hogy a tűz tovább nem terjedt.

* **Repülő százasok.** Margitán jelenleg nagyvásár van s ebből az alkalomból egy öreg néni is, kinek gyermekei Amerikában vannak, két hizlalt disznóját meg egy pár szárnyas jószágát eladta még pedig jó pénzért 180 forintért. A pénzt a többi mellé kötötte a hosszú fekete harisnyába, melyet még a tavasszal kapott a jegyző leányától. A harisnyában 200 forint volt mindössze. A néni hazafele indult épen, mikor egy embernél több léggömböt látott. . . . Ebből már csak veszek, a Pistinek, gondolta magában s a gondolatot követte a cselekedetét. Kiválasztott egy ficánkoló szép fényes gömböt, s hogy el ne repüljön, a harisnya végébe kötötte. A bolondos szél azonban a néni kezéből harisnyástól együtt kikapta a gömböt s repült vele fel a levegőbe. Az öreg néni tetszett a repülés, még gyönyörködött is benne, hogy milyen szépen tud repülni a gömb. Azt gondolta, hogy majd csak le fog szállani. A repülést látták a vásárosok s ezek közül egy oda szólott a néninek.

— No néni e már megyen Amerikába.

— Igen? Ejnye be jó lenne egy levelet is küldeni vele a fiamnak, hogy felit küldje vissza.

A gömb meg röptült. Már nagyon magasan is járt, mikor a néni látta, hogy bizony nem Amerika felé, hanem a tüzes nap felé igyekszik a gömb, keserves sirásra fakadt s kérte az embereket, hogy fogják meg. Azok bizony nem tudták megfogni a gömböt s így csak sajnálni tudták a néni. A néni végre is panaszra ment a csendőrségre, hogy

— Elszökött a hólyag, kérem, osztán magával vitte a harisnyát is és a harisnyában a 200 forintot is. Fogják el az Isten áldja meg magukat.

A csendőrök azonban mit tehettek egyebet, kijelentették, hogy

— Még mi néni nem tudunk repülni, hát nem is foghatjuk el a pénzét.

Mit volt kénytelen tenni a néni, nézte csak nézte a folyton kisebbű ő pontot, de hiába nézte, mert végre is teljesen eltűnt.

* **Megőrült fiatalember.** Tegnap d. e. általános fejtűnést kellett egy fiatalember viselkedése a toloncházban. Mayer Ferenc 19 éves fiatalember az elmúlt évben lopás miatt el lett ítélve. Bűntétési idejének kitöltése után a toloncházba lett elhelyezve oly meghagyással, hogy illetőségi helyére kísérjék. A fiatalember Linzet vallotta illetőségi helyül. Linz azonban nem ismerte el oda való illetőségének Mayert s e miatt február óta állandóan a toloncházban volt. A hosszú idő alatt annyira sokat foglalkozott önmagával a fiatalember, hogy elméje elborult. Tegnap délelőtt a toloncházban olyan dolgokat művelt Mayer, hogy a rendőrség kénytelen volt őt az elmeorvóháza beszállítani. Jellemző a hatóságokra, hogy hat hó óta nem tudták felderíteni egy embernek illetőségi helyét.

* **Talált karperec.** Vasárnap a váradoszai r. kath. plebánia templomban egy arany karperecet találtak. Igazolt tulajdonosa a plebánia hivatalban átvetheti.

* **Rejtélyes kabát.** A rendőrség vasárnap éjjeli egy kabátot talált, amely két helyen is át van szurva. Mivel a rendőrség azt sejt, hogy amikor a kabátot összeszurkálták, a gazdája is benne volt, a nyomozást megindította.

* **Kócsé Antal az Emkében.** Kócsé Antal, a kitűnő lővárosi cigányprimás ma este teljes zenekarával az Emke kávéházban hangversenyez.

TANÜGY.

Tanulók fölvétele a vincellérképezdékbe. A bihardiószegei, egri, nagyenyedi, pozsonyi áll mi vincellérképezdében a tanítás október 1-én kezdődik. A felvételre vonatkozó kérvényeket augusztus 15-ig kell benyújtani ahhoz a vincellér iskolához, ahol az illető magát felvétetni kívánja, de minden kérvény a földművelésügyi miniszter címére adandó be. Felveszik a népiskolát végzett, tizenhat éves kort meghaladott ifjakat. A felvett tanuló az iskolában lakást és teljes ellátást kap s ezért 280 koronát fizet egy évre. Szegénysorsu tanulóknak kivételesen az egész, vagy a fél ellátási díjat is elengedik. Ennek elengedéséhez hatósági szegénységi bizonyítvány szükséges. Előnyben részesítik a felvételnél azokat, akik katonai kötelezettségüknek eleget tettek, vagy a katonai szolgálat alól felmentettek; továbbá szőlőművelők, pincekezelők, kertészek, kádárok, vagy azok fiait. A tanítás a bihardiószegei egri és pozsonyi vincellér iskolánál két évig, a nagyenyedi vincellériskolánál három évig tart.

TÁVIRATOK.

Kitüntetett magyar tudós.

Budapest, jul. 15. A király László Pál műegyetemi tanárt a műipari oktatás terén szerzett érdemeinek elismerésül *udvari tanácsossá* nevezte ki.

Olay Lajos párbaja.

Budapest, július 15. Olay Lajos és Magyar Miklós segédei kardpárbajban állapodtak meg. Mivel Olay vidéken tartózkodik, a párbajt kedden délelőtt fogják megvívni.

Angol tudós halála.

London, jul. 15. Bertin Vilmos Henrik, Angolország egyik legjobb nevű tudósa meghalt.

Vasuti szerencsétlenség.

Pilsen, jul. 15. Millvitznél a személyvonat kisiklott. 12-en megsebesültek, kik közül 3 utas, 9 vasuti alkalmazott.

Vakmerő rablók.

Odessza, július 15. Tizennyolc rabló utasnak öltözve felszállt a Sowin nevű orosz hajóra. Éjtél után a matrózokat megtámadták, a hajó gépezetét megrongálták s elraboltak a hajóról 50 ezer rubelt, melyet az orosz bank megbizásából szállított. Miután az utasok közül is többet kitesztottak, a rablók csónakon elmenekültek.

Bombamerénylet.

Konstantinápoly, jul. 15. Az amerikai követ palotáját ismeretlen tettesek levegőbe akarták robbantani. A robbanás azonban csak kisebb anyagi kárt okozott s 4 leányt sebesített meg. A merénylet színterétől az osztrák-magyar követségi palota csak néhány száz méternyire van. A tetteseket nem sikerült elfogni.

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Irta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. — 80.

Ugyanaz nap estéjén, Natália csinos szál-
lásában, a Trinitá di Monti templommal szem-
ben, fehér csipkepongyolájában feküdt kere-
vetén. Anya és fiu egyedül voltak. Nikolaj
Musset néhány versét olvasta fel. kedvencét:
— les souvenirs, — de olvasás közben bees-
teledett és félre tette a könyvet. Egy darabig
némán néztek egymást, örülve az együttlétnek,
míg Nikolaj végre gyöngéden anyja karjára
tétve kezét, halkán mondá: — Tudod-e anyus-
kám, hogy tulajdonképen apa küldött hozzád?

Az anya keze megrándult és kivonta ma-
gát fiából, de alig pár pillanattal később, is-
mét visszaesont a gyermeke ujjai közé, mire
az ifju tolytatá: — Igen, apa, mennyi szép,
nemes és örök van a világon a rut mellett, a
mely mulandó, suttogá Natália halkán; aztán
kezét harmatos szeméin végig húzva, mintegy
önmagának azért küldött, hogy kimerítően tu-
dósítsam högylétedről. Nem is képzelted,
mennyit bánkodik, aggódik miattad.

A szegény asszony keze, mint a nyári fa-
levél reszketett a fiában. Rövid szünet után
lassan, édesen, nyomatékos melegséggel téve
hozzá Nikolaj. — Apa megbízott egy kérésé-
vel — megengednéd-e, hogy meglátogasson?

Most újra, de az előbbinél hirtelenebben
vonta el kezét Natália. Lélekzete hörögvé, gyor-

san szakadt fel melléből, aztán nehezen, fá-
radtan mondá: — Nem, — lehetetlen, — mondj
neki minden szépet tőlem és hogy megindu-
lással gondolok gyöngéd gondoskodására —
de lehetetlen — jobb így!

Miután ekkép elintézte az ügyet s az em-
beri szívet nem ismerő ifju szomorúan bele-
nyugodott anyja határozatába, anyja egész este
szófukar maradt s oly ideges, minőnek eddig
soha nem látták.

Éjjel iszonyu rohama volt, az orvosért
kellott küldeni. Miután a fulladások és ránga-
tódzások megszűntek, teljes merevségbe esett,
mely mély ájuláshoz hasonlított.

Nikolaj, ki a beteg mellett virrasztott, ki-
kisérte az orvost. Atyja nevében kérte, mon-
daná meg a kérlelhetlen valót, a beteg álla-
potát illetőleg. Az orvos bevallotta, hogy álla-
pota igen veszélyes. Még hetekig, de jóllehet
csak napokig tartat.

Miután, Nikolaj, nehezen visszafojtott köny-
nyekkel anyja ágyához visszatért, ugyanazon
helyzetben találta, mint amikor elhagyta a szo-
bát és mégis változáson ment keresztül. Szemei
le voltak hunyva s ajkai körül mosoly játszott,
melynek édességét soha sem feledte el.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, július 15.

Oszták hitelrészvény	— — —	651 50
Magyar hitelrészvény	— — —	750 25
Leszámitoló bank	— — —	492 —
Rimamurányi	— — —	54 25
Oszták-m. államvasuti részvény	— — —	660 25

Közuti vasut	— — —	542 75
Városi villamos vasut	— — —	287 —

Hivatalos arfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 július 15-én	
Magyar aranyjárdék 4%	— — — 111 20
Magyar koronajárdék 4%	— — — 92 30
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — — 82 30
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — 93 —
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	95 50
Magyar nyereségy-kölcsön	— — — 189 —
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — — 144 —
Oszták járdék papirban	— — — 97 25
Oszták járdék ezüstben	— — — 99 —
Oszták járdék aranyban	— — — 116 —
Oszták korona járdék	— — — 97 25
1860. oszt. államsorsjegyek	— — — 150 —
Oszták-magyar bankrészvény	— — — 18 15
Magyar hitelbank részvény	— — — 750 25
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — — 652 —
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — — 660 —
20 frankos frankos (Napolendor)	— — — 19 12
Német birodalmi márka	— — — 117 77
London vista	— — — 210 67
Páris vista a	— — — 95 70
20 márkás arany	— — — 23 52

**Fogyasztási szövetkezet Poklos-
teleken.** A fogyasztási szövetkezetek száma
most ismét növekedett. Legújabb Poklos-
teleken alakult ilyen szövetkezet, mely ér-
tékesítő szövetkezet is egyszermind.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A Magyar Élet és Járadékbiztosító
Intézet mint szövetkezet
nagyváradai kerületi fiókja

irodai helyiségét

Teleky-utca II. sz. alá

(földszint, bejárattól jobbra) a Keres-
kedelmi és Iparkamara székházába

helyezte át.

Mikes Ödön,
titkár.Uj fényképezési és festészeti műterem
Nagyváradon.**LEMBERT EDE**fényképezési és
festészeti műtermemely a modern kor kivá-
nalmainak megfelelően telje-
sen ujonnan épült Rákóczi-ut
8. szám a. (Fő-u. Györffy-ház)

megnyílt.

Műtermében készít:

Platin képeket

Aquerelleket

Olajfestményeket

és régi képek után új másolatokat.

Elsőrangú kivitel!

Uj üzlet!

Gyógy cognac állandó nagy raktár és a legfinomabb tearumok behozatala.

Uj üzlet!

A „gőzkávé pörköldéhez.“Aki nagyon jó, zamatos illatu kávé kedvel, az csakis a **TRIESZTI****KÁVÉ és THEA**közvetlen behozatalától vegyen, mert a legkiválóbb fajok ott kaphatók és egy még nem
létezett módszer szerint vannak frissen pörköelve. — Hosszas kísérletezés után sikerült ezt
elérnem.**Aki egyszer megízleli, mást nem fog használni.**Kávéimat lemez hordóba tartom az illat és zamat el nem párolgása céljából. Ezen
különleges pörkölt kávé kivül az összes nyers kávé fajaimat a legolcsóbb árért bocsáj-
tom forgalomba Tisztelettel**Aszódi Mihály Nagyvárad****Kossuth-utca 16. a cipőgyárral szemben. Telefon 635. sz.**

Trieszti kávé és thea közvetlen behozatal tulajdonosa.

Cukorkák és csokoládé különlegességek.

Vidéki megrendelések bérmentve minden állomásra.

Uj üzlet!

Gyógy cognac állandó nagy raktár és a legfinomabb tearumok behozatala.

Uj üzlet!

Egy még kevésbé használt üzemben levő
két lőerejű

gázmotor

igen jutányos áron eladó.
Cím a kiadóhivatalban.

HIRDETESEK

jutányos áron felvételnek a
„TISZÁNTÚL”
kiadóhivatalában.

Vegyél!

Vegyünk

Moskovits
cipőt.

Kossuth-utca 5.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3 legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, hó udjos (matt), színes fényképfész-lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek nyílt áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását. Ivlámpák kezelését, hozzátartozó szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő, szalon berendezések, mindennemű modern stíl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudkívül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, etlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek.

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok

Ellátó Szövetkezete

„Juh-turó”
gyára.

Marosvásárhely.

Ajánlja legjobb minőségű
székely-csemege és munkásturó készítményeit.

Főraktárak: Marosvásárhely, Budapest.

Hirdetmény.

Óvadékkal rendelkező
pénzbeszedő

felvételik.

Ajánlatok alulírott pénz-
intézetnél nyújthatók be.

Magyar Bank Részv.
Társaság.

Az első nagyváradai műbutorgyár

16 üzletét

f. évi augusztus 1-től

Fő-utca Guttman-házban

nyitja meg, hol az eddig ismert olcsó
saját gyári árban

nagy butorkiállítás

fog a t. vevőközönség rendelkezésére állani.

Bármilyen butorokat kezesség mellett
saját gyáramban készítek.

Költségvetésekkel, rajzokkal, készséggel
szolgálok díjmentesen.

Büchler Márton

Telefon 626.

152 1-50

Központi Takarékpénztár Nagyváradon.

Alaptőke 1,000.000 korona.

Telefon szám 443.

Felhívás!

Az 1907. évi június 2-án tartott rendkívüli közgyűlésünk 5000 drb 200 kor. névértékű új részvény kibocsátása által intézetünk alaptőkájének két millió koronára lendítő felemelését harározta el.

Ezen új 5000 drb részvény átvételére a régi részvényesek **elővételi joggal bírnak** olyformán, hogy minden régi részvényre egy új részvény a megállapított 212 korona árban részükre fentartatik. E vételárban a kiállítási díj és illeték már bennfoglaltatik.

Az új részvények vételára után a folyó 1907. évi július 1-től a befizetés napjáig 6%-os kamat fizetendő, ennek ellenében az új részvények az üzleteredményben 1907. év július 1-től kezdve részesednek. A július 1-ig történő befizetések után a takarékpénztár 5% kamatot térít meg.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi **július 15-ig** gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek.

A befizetések 1907. november 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásánál részvényenként 52 korona fizetendő.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak ki. Ezen ideiglenes igazolványok névre szóló részvényekre és ezzel kapcsolatosan a 200 K. n. é. részvényeknek 400 K. n. é. részvényekre való kicserélésére vonatkozólag újabb felhívást fogunk annak idején közzétenni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályunk 10. §-ának a késedelmes befizetésekre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1907. június 3.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság Igazgatósága.

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-

divat üzlete

Telefon 516.

Nagyvárad, Fő-utca.

HAÁSZ MANÓ női kézmű- és divatáruháza NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca elején

Mindenkit meglepő nagy mennyiségű nyári újdonságok érkeztek. Gyönyörű sima és mintázott grenaduok, paplanok, sima és azsurozott ruhavásznak himzett batisztok és remek kivitelű sephirek, blousok. Ugyiszinte batiszt és vászon, himzett ruhák. Továbbá minden cikkben is óriási nagy raktár.

S tekintettel a nálam lévő mindenki által ismert óriási forgalomra, az áraim legolcsóbbak.